

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1:70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш; а не возьмеш мидоста, віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят 5½ год. по полудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Хорунжини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня* значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Сьогобіч і тогобіч Литави.

(Х) Великодні св'ята скінчили ся і обидва парламенти сьогобіч і тогобіч Литави зібрали ся на весняну сесию, але серед зовсім відмінних як давнійше обставин. На угорський сойм указувано звичайно яко на взорець парламенту, котрому під пору хиба англійський парламент дорівнює, коли тимчасом в австрійській раді державній наслідком обструкції, спершу німецької а опісля чеської, застановила ся на цілі роки всяка законодавча робота. Тимчасом обставини зовсім перевернули ся і австрійська рада державна по кількालтній обструкційній недузї починає подужувати і забирати ся поважно і рішучо до виконання великих і трудних задач законодавчих. Іменно в середу почала ся в посольській палаті розправа над цловою тарифою і можна сподівати ся, що до половини мая буде та важна предлога ухвалена.

Інакше уложили ся сим разом обставини тогобіч Литави, де після переведених зимою виборів і пораженою давної ліберальної більшости і ліберального міністерства витворила ся така політична блуканина, з котрої угорський сойм не може видобути ся, а Короні не повело ся доси утворити нового міністерства і наслідком того міністерство гр Тиси, котре давно вже просило о відпустку, не може ані жити ані умерти. Угорський сойм розпочав в четвер розправу над адресою до Корони, котрої начерк уложив гр. Апоні, хоч сойм не був відкритий престольною річю. Одначе не з побідним одушевленєм приступає зєдинена коаліція угорська до сеї розправи, не з тою вірою в успіх своєї справи, як спершу їй здавало ся, коли виконний виділ ухвалив був виробити адресу. Сам бо начерк адреси випав вельми блідо, так що

не вдоволяє навіть самого спорудника, і носить на собі виразне чітко компромісу ріжних відтінків коаліції, котрі можна було лише тим способом удержати в зєдінєню. В тім іменно проявиле ся вся неміч угорської коаліції, що она могла удержати ся в купі лише на основі такого невиразного начерку адресового, в котрім не вилжжено позитивно всіх домагань національно-політичних, за якими так завзято Кошутівці і їх прихильники побивають ся.

Ще більші ріжницї можуть проявити ся серед угорської коаліції підчас адресової розпрані і задля того в замір, скільки можна, скоро покінчити розправу. Одначе адресова розправа може виявити не лише неміч коаліції і її неспосібність до державної керми і довести до її розкладу, але піднесений нею національний прапор і національні домаганя починають осьвідомлювати немадярські народности. Хорватські послы мають замір в адресовій розправі домагати ся для хорватської частини угорської армії команди хорватської, бо й у них краєва оборона має хорватську команду, а за прикладом Хорватів неперечно отямлять ся і інші немадярські народности в Угорщині. Тим способом іде в рух національне питанє, котре може переоголомити до усунення самовлади мадярської мови.

Коли тогобіч Литави все ще находить ся в непроглядній темряві і не можна предвидіти кінця тамошнього розладу, австрійська палата посольська розправляє над цловою тарифою, хоч не відомо, чи будуче правительстве угорске прийме умови довершені між д-ром Кербером з одного, а Сельом з другого боку, так як бар. Гавч прийняв умови зроблені д-ром Кербером. Спільна цлова тарифа має служити для спільної цлової области, а як раз адресовий начерк, над котрим веде ся в угор-

ским соймі розправа, вказує на конечність економічної окремішности. Поки в державній раді буде скінчена цлова розправа, може в угорским соймі запасти така ухвала, котра зовсім перемінить обставини, і довести до підорвання підвалин економічної спільности обох половин монархії. Ніколи ще не були такі трудні обставини що до управильнення взаємин між Австрією і Угорщиною, тим то і задача державної ради о стілько труднійша і важнійша, тимто і конечнійша, як коли небудь бачність парламентарних сторонництв стояти на сторожі інтересів, на котрі так могутно може вплинути угорске пересилєнє.

Найберуньске бюро відповідає.

Свого часу ми доносили про закиди, які роблять польські дневники найберуньскому рускому бюрови, завначуючи, що они походять головно з конкуренційної зависти, бож авальогічним польским посередництвом дуже не на руку, що руский Іван випирає польского Мацька від корисної роботи між Німцями. Тоді ми піднесли також, що на всякий спосіб Народний Комітет повинен провірити і публично пояснити піднесені випадки так польскими часописами, як і москвофільским «Галічаніном».

Отже справді «Народний Комітет» вислав до Найберуну свого делегата, який на підставі урядових книг і протоколів провірив справу немов то «покривджених» селян. Вже саме мале число тих «жертв» на тисячі контрактуючих ся доказує, що найберуньске бюро є ведене взірцево, а провірка делегата «Народного Комітету» виказала, що і в тих немогих випадках вина лежала вповні по стороні інтересованих робітників.

З численних випадків, яких спростованя наводять згаданий делегат, подаємо тільки сі

ЯРОШЕНКО.

Історична повість ОСИПА МАКОВЕЯ

(нагороджена «Михайловою премією» 1905 р.)

(Дальше).

VIII.

Дзерона під замком не застали. Старий Ярошенко поради в заночувати між Волохами в рові; одно, що там затишно і теплійше в ночі а друге, зголодніли дуже, не ївши з ранку доси нічого. В рові було глітно; сотки черни з польського обозу зібрали ся тут, та сьївали по п'яному.

Ярошенки присіли ся коло одної Волошки, що продавала горівку, сухарі, солонину і вудженіцу. Се добро держала вона у скрині, на котрій сидів її чоловік чи знакомий, і відмикала її тільки в потребі. Очевидно бояла ся, щоби п'яна голода не розтягла всего без гроший.

— Що даш за сеї жуван? — спитав ся якийсь чура.

— Ду те ла драку!*) — заклала Волошка. — Кажу тобі, відчепи ся, не хочу твого жувана і не дам нічого.

*) Іди до чорта!

Але чура не відходив, сварив ся і торгував ся.

— Мені придав би ся такий жуван, хоч на ніч! відозвав ся батько Микули.

Микула взав жуван від чури. Справді ночі були холодні, а старий не мав чим накрити ся. Попіли і покляли ся спати один коло другого.

— Ох! який же я втомлений! Всі кости болять! — нарікав Микула.

— Гроші возьми під себе! Ще всі маєш? упоминав батько шепотом.

— Якось не погубив.

— Коли-б хоч на що здали ся!

— Бог ласкав! Тепер уже знаю, де ясир, але як до нього дібрати ся, як приступити?

— Бог поможе, синку! Вернемо ся ще до дому і будем жити спокійно.

— Дай, Боже! Я оттак у тій метуші забубаю на хвилину, по що я сюди прийшов, що маю робити; та, буває, як згадаю, серце мені крає ся: де тепер бідна мама, де Роксанда, де син? Не нажили ся ми в купі... тай хто знає, чи вже зйдемо ся колись.

Батько тільки зітхнув. Мовчав добру хвилину, згедуючи свої літа і свою недолю.

— Красше було мені лишити ся в Камянци і не йти в Молдову. В Камянци безпечно, приступити до нього годі, — і жив би собі без

страху. А я його покинув і з того часу і спокою не маю. Оженив ся, вас привів на світ, думав хоч на старі літа спочати собі у своїй хаті, між діточками...

Микула не відзивав ся, сон ломив його.

— Спійть! тату!

Але старий літав гадками то по Камянци подільским, де пробув свої молоді літа, то по Молдові, де прийшло ся йому доживати віку.

— Коли вернемо ся, — говорив він ще — треба буде пійти до тестя, до Чамчана, щоб нас заратував. А тож у нас у хаті нічого не буде... Зима приходить, худібки нема, збіжа нема, нічого нема...

— Пійдемо, пійдемо. Він, здаєть ся, немало заробить тепер.

— Ну, певно! Та се-ж майстра понад нього нема. Недаром господар покликав його зразу до роботи.

— Не знати, де він тепер? В Сучаві?

— Ей, де! Десь з війском. Не пустяць його. Старому і не снило ся, що буде на такий великій війні. А то, дивись, і він і я... Правда, що йому ліше, от коли-б можна розвідати, може він тут...

Микула вже не відповів, мабуть і не чув батькових слів. Сон переміг його. Батько не говорив уже більше, тільки знову вернув ся дум

що до яких робив закиди «Галичанін», бо він жеж не мав тих мотивів, якими руководили ся польські дневники, і его закиди могли мати тим більшу вагу дійсної правди. Що до тамтих до- сить навести факт, що не тільки різні приватні польські бюра усилено пропагують і старають ся за зарібкову еміграцію між Мазурами, але на- вить «Centralne krajowe biuro pracy we Lwowie w budynku sejmowym» анонсує ся по пруских газетах і побирає по 2 марки від голови за своє посередництво. Отже те саме названо «гандлем людзьмі» супротив «Народного Комітету» і ру- ского бюра, против того накликувано правитель- ство і суди та за що обвинювано навіть... ми- трополита! Справді, що тяжко не писати тут сатири...

Однак вертаймо до «Галичаніна» і опроки- неня его закидів делегатом «Народного Коміте- ту». Сей делегат пише між иншим:

Справа Никити Черняка з Чех, брідского повіту.

Дня 21. марця явив ся в редакції «Гали- чанина» Никита Черняк з жінкою і Григорий Леськів там оповідали, що удали ся за зарібком до Найберуну, але зарібку нема. — А тепер сьвітло правди: Бюро в Найберуні дістало від Никити Черняка д. 17. II. с. р. письмо, що 15 хлопців і 5 дівчат хочуть поїхати до Прус; бю- ро відповіло, що покличе їх, як зачнуть ся піль- ні роботи, бо ще таких робіт нема. Дня 28. II. Никита Черняк писав другий раз і зголосив 10 осіб, бюро вислало ему контракт з терміном приїзду на 31. марця. Дня 14. III. прийшло пись- мо від Никити Черняка до ч. 1229, котре наво- димо дословно: «Почтенное Бюро! Контракт от- силаем, понежи вимоги контракту такі, що ми їх не виконаем, а то проводира знающого по ні- мецки нема, 25 собрата не можна, через тов от- силаем контракт. Чехи дня 13. марта 1905. З почтенієм Никита Черняк». — Чи їздив Черняк до Найберуну по відосланю контракту і за чим їздив, о тім в актах найберунського бюра сліду нема. А як він міг, відіславши контракт з Чех д. 18. марця, заїхати до Найберуну, там чекати цілими тижнями на роботу і вже на 21. марця (отже в сім дві!) бути в редакції «Галичани- на», се, здаєсь, остане тайною редакції «Галича- нина», Wiek-у і инних, котрі се оповідає [за «Галичанином» повторили.

Справа людей з Млинів коло Яворова.

Про сю справу оповідав редакторам Wiek-у Стефан Дацко, а редакторам «Галичанина» Ни- кита Черняк, майже зовсім однозгідно, мовто ті люди чекали три тижні і не діставши роботи вернули пішки домів. Тимчасом після актів так представляє ся справа: На руки о Петра Гара- симчука з Млинів вислало бюро контракт на 17 осіб, але що роботодавець в переїзді через Найберун зажадав зараз сих людей, щоби їх з собою забрати, мусіло бюро дати йому иншу партію а рівночасно відкликати вислане замов-

ленє до Млинів, обіцяючи покликати їх неба- вом. І дійсно письмом з 14 марця ч. і 230 про- сило бюро о висланє людей. Між тим замість 17 осіб приїхало 84 (після «Галичанина», Wiek-у і инних 115 осіб). Мимо того що приїхало таке число, бюро хотіло дати їм роботу і давало, пільну і фабричну, але люди або зовсім не хо- тіли йти до фабрик або що до пільних робіт не хотіли ділити ся на партії, хоч прецінь годі було всіх 84 дати на один фільварок. І знов мимо тих перепон з боку людей, були від дня приїзду т. в. 18. марця до дня 25. марця, отже до тижня, законтраковані всі, котрі тільки зго- дили ся брати роботу або поділитись на партії, або не ставляли таких дивачних вимог, як 5 марок (3 гульдени) денно і харч!

Справа людей з Черниляви коло Яворова.

Сю справу представили «Галичанин» і «Русское Слово» після дописий самих селя, а факт мав перевірити якийсь «маститий патриот» що ті люди, візвані на 9. цвітня (в «Галичани- н» сказано: на 9. марця) не дістали роботи, зглядно велено їм ждати. Прецінь кожду партію треба законтракувати і бюро пересічно кон- тракувало по 100 людей денно. Чи довго по- требували ждати люди з Черниляви, показуєсь найліпше з сего, що Василь Леляк в тої власне партії, приїхавши дня 9. цвітня, був законтра- кований 10. цвітня до робіт пільних в Йодупо- ден і 11. цвітня вже поїхав тудя, а прочі не хотіли прийняти роботи інакше, як тільки щоби їх сейчас законтракувати, хоч бачили, що на- перед контракує ся тих, що приїхали скорше. Оповіданє, що они не дістали роботи, бо о се постарав ся жид-агент з Краківця, з мести за то, що они не хотіли его посередництва, в чи- стою видумкою, бо наше бюро не має ніяких зносин з агентом ані ніякі агенти не мають впливу в бюрі. «Маститий патриот», що прові- рював справу, повинен би розуміти, що агент старає ся доставляти робітника на власну руку, бо тільки тоді має заробок, а публичні бюра як раз вимірені против визиску людей агентами.

Так само оповіданє про грубе поведене з людьми, про сидуванє їх купувати в кантині, про лихе поміщенє для людей в найберунськєм бюрі, і т. д. виклювали ся хиба в головнєх поль- ско-москвофільських редакторів.

Кантина є в самім будинку бюра для ви- годи людей, бо зараз в офіцині є мешканя тим- часові, де робітники перебувають, заким виїздять; часть тих мешкань є і в головнім будинку. Ті мешканя (з причама) не уряджені з комфортом, але они просторі, ясні і чисті, окремі для мужчин а жінок. Все, чого потребують люди купити, ку- пують не в кантині, лише в склепах. В кантині дістають літру кави за 5 фенків, инші арти- кули живности після визначеня цін. Поза кан- тиною можуть люди зовсім свобідно купувати харч і напитки в реставрациях. Делегат був лично в реставрації сусідній, застав там людей і розпитував їх; на стінах в реставрації різкі

руські написи сьвідчать найліпше, що тудя захо- дять Русини.

Поведене урядників бюра з людьми не тільки не є грубе, але противно, вічливе, і треба чудуватись їх терпеливості, коли трафить ся сваток, що жадає 5 марок денно і харчу, або щоби его законтракувати «сейчас», а ні, то він вертає домів і піде до редакцій...

Мудро писав Федор Боднарчук з Найграбя до Найберуну, що в Прусах можна заробити, але коли хто хоче робити. Як раз в день лю- страції делегата вертало 10 робітників з копаль- ні вугля Cleophausgrube і в присутности делега- та зізнали прогоколярно: «Ми робили від 28. січня до 28. цвітня с. р. і вибувши свій час, вертаємо сюда до бюрі і просимо законтраку- вати нас до нової роботи. За три місяці заро- били ми троха гроша. Іван Шульган післав 50 К до дому, а має при собі 15 марок і купив собі різні річи; Василь Тимків післав до дому 45 К, купив собі одяг і має 10 марок; Іван Вомсберг післав 40 К, купив одяг і має 8 ма- рок; Павло Явинський післав 50 К, має при собі 14 марок і також дещо купив; Гриць Ку- рач післав 25 К, має 20 марок; Дмитро Булик післав 20 К, і має 13 марок, але цілий місяць лежав хорий, маючи скалічений палець, отже заробив менше, а в шпитали мав харч і 25 фе- ників денно; Теодор Шульган післав 38 К, а має 10; Іван Боднар післав 20 К, а має 35 ма- рок. (Оригінальний протокол з підписами можна оглядати в Народній Канцелярії у Львові). С всі люди з Пристани, пов. жовківського.

T. S. L.

Сими початковими буквами означають По- ляки Towarzystwo szkoły ludowej і справді виро- били їм популярність в своїй сусільности. Всі круги і всі верстви під добу працюють на се товариство, а его розвій представляє ся сьвітло, на жаль тільки, що звернений в більшій части но область „всходніх кресуф“. При грах і заба- вах, в родинних кружках, при публичних нагодах, пушками, уставленими майже в кожній хрести- янській, а навіть в жидівських торговлях, або привязаними на дручку до ліхтарні на рогах у- лиць у Львові, учениками і академіками; або старими дідами-ветеранами, які ходять з пушкою по реставрациях, сніданкових льокалях та пу- бличних огородах — всюда і всіма збирає ся гріш на „T. S. L.“

На наш Великдень відбув ся в Станисла- вові зїзд сеї організації, на який прибуло кіль- касот делегатів, а презес др. Бандровский роз- винув перед ними в своїй промові картину роз- вою товариства. Передовсім поважно предста- вляє ся праця товариства на полі шкільництва. Народні школи, якими опікує ся товариство, зросли до ч. сла 21 з 2.859 учениками, початко-

ками в Камянець. От тільки перейти звідси Дністер на Жванець і далі дорогою, полями, — недалеко і його родинне місце. Яке воно гарне!

Як там весело жило ся Семенови за хло- пчячих літ! Бувало збіжить з товаришами у ві- трову браму, де ніколи не перестав дуги вітер, а потім над Смотрич, в шпрокий та глибокий яр, що тягне ся довкола цілого городу, — і да- вай на ріці ставити млинок із патикив. Там по лівім боці на горі чорний замок і високий міст, що веде понад яр із замку в город; кругом стрімкі береги в двадцять сяжевь, мури, башти... так тихо тут і безвечно... А на Смотрич сонце сьвітить... вода тепла... Треба скувати ся. Хлопці йдуть у ріку, прискають на себе водою... Брр! чогось холодно! Ану бігти ярюм довкола города, тудя попри Польські Фільварки, пошід берег — гет наоколо аж знову до моста — хто борше добіжить?

Семен прибіг найскорше, уже й видравав ся стрімкою стежкою на міст, дивить ся з гори і сьміє ся з товаришів, що привітали ся. Зби- рає его охота побігти в замок... але зараз за мостом коло башти стоять вартові, такі страш- ні... А там от із стрільниці в мурі визирає пуш- ка, така чорна дучка... Страшно! ще стрілити, так як тоді у якусь сьвято... Радше втечи до міста до батька, що пильнує вітрової башти...

там під муром лишив він свій лук, що йому батько зробив... Він уже з лука стріляє добре... раз чорну галку поцілив і вона впала...

Думки у старого Ярошенка плутають ся. Він будить ся з дримоти, присуває ся ближе до Микули, зсуває із себе жупан потроха на сина і накриває його, дивить ся ще раз довкола себе — уже всі сплять — і помалу засипляє також.

Будять ся обидва із сходом сонця: у рові страшний крик і войк. Волошка з чоловіком прачуть одєжу, на котрій спали, чим скорше у скриню і кричать... Волошка плаче. Що таке? Зривають ся обидва з леговища. Що стало ся? «Чури напали!» Як? де? А от уже там бють Во- лохів, рабують.

— Утїкаймо!
Вибігають з рова над яр, де давнійше спали.

Але там повно вже челяди, бійка між людь- ми. Куди-ж утечи?

— На берег оттам за шибеницю в корчі!

Біжать Ярошенки. Під замком різня; вони помивають скажену голоту, що розтягає покра- дене добро, і припадають до корчів, що обросли височений кам'яний берег Дністра.

— Низше, низше злізьмо! — радить Ми- кула.

Злізають ще троха низше, але далі небез-

печно, можна впасти як із стіни. Чують крики: різ! бий! Крики зближають ся до берега, тільки ближе замку, тудя, де надбережною стіною за- ходить ся у стрільниці і башти.

«Ратуйте!» кричать люди. «Ратуйте!»
— Ной! Господи! се що знову? — дивує ся Микула

— Таке в польськєм обозі?
Тимчасом польськє обозові опришки уже стягли кільканацять Волохів: чоловіків, жінок і дітей, повязаних за руки і за ноги, на сю стрім- ку стіну над Дністром.

— Ану! в воду з ними! кричать.
Ярошенки припали в корчах до землі і ди- влять ся з страхом. Усе їм видно: і стіну і глу- бокий Дністер в низу.

Гоп! — і полетів чоловік із страшенної стіни в низ. Не впав у воду, тільки на землю під стіною.

— Даа! далі розмахнути і на воду! — кричать скажені люди. — Чекай! оттак!

І недлюдський розбизака зловив малу ди- тину за ногу, як замахнув ся, полетіла дитина на воду, тільки плеснула як камінь, вода під- скочила — і дитина пірнула в Дністрі.

На стіні зверещала недлюдським голосом якась жінка, мабуть мати дитини. Та небавом і вона летіла вже мозчки в воду, впаала на пле-

ві піклки до 48, курси для анальфбетів до 60 з поверх 2.000 учениками — а загалом число шкільних організацій піднесло ся за послідний рік з 93 на 129. Особливо там старає ся товариство закладати школи, де грозить винародовлене. Однак на західних «кресах» іде справа тупо, а за те на східних поступає „з правдзіве живіоловон сілон».

Другим витвором діяльності товариства є розвій та організація читалень. З кінцем 1904. р. було читалень 910, а вже за перший квартал с. р. дійшло їх число до тисячки. Є се надзвичайний зріст. В послідних літах стала актуальною квестія людських домів і селянських бурс. І в тім напрямі вкота і бажаня переходять майже сили товариства. З року на рік збільшає ся его оборот, нерухомиї маєток зростає, а товариство мусить завждо бороти ся з дефіцитом, мимо жертволюбности суспільности і філії. Тих філії т. з. „kół miejscowych“ було в минулім році 169, а загалне число членів товариства виносило 22.000. Книжок по читальнях було 125.000 творів, а в минулім році основано більше як третину всіх читалень, бо 362 на загалне число 888. Провідниками сих читалень є учителі, учительки, священники, селяни і робітники, а по містах декуди інтелігенція. Фінансове справозданє виказує недобір в квоті 35.148 К, який находить по части покритє у виказаних залежностях філії в сумі 29.842 К.

3 парламентарної ниви.

В австрійській палаті послів веде ся дальше дискусія над цловою тарифою. Крім того відповідав вчера міністер торговлі Каль на інтерпеляції. В дискусії замітнійшою була промова пос. Графінгера, який поставив резолюцію, щоб на випадок цлового розділу з Угорщиною установити рішенє, що в такім разі вводить ся тарифа як самостійна, автономічна, цлова тарифа австрійска. Не тім перервано наради, назначаючи слідуєче засіданє на нині.

Угорський сейм розпочав адресову дискусію. По референті гр. Батянім заяв голос п. Надь (ліберал) і заявив, що до тепер не було в звичаю предкладати адреси, яка не була би відповідію на престольну промову. Пос. Кошут, повитаний оваційно лівцею, заявив ся за адресою і підносить іменем партії независимости, що его заява за адресою не означає зовсім сего, мов би ся партія змінила свої засади, овсім, она і дальше буде бороти ся задля осуянення всіх своїх жадань. Бесідник признає, що положєнє краю є тяжке та що в інтересі краю лежить скорє іменованє нового кабінету. Сї згляди склонили сторонництво бесідника вступити до опозиційної коаліції, яку підпірає чисельно і морально. Омибають ся ті, що надіють ся на розбитє сеї коаліції. В коаліційній адресі багато яснійше піднесено напрям для нового правительства, як се бувало давнійше. Сторонництво бесідника постановило би багато більше і дальше сягаючих жадань як адреса, однак не маючи

чі, пірнула в воду, виплила і почала бовтати руками.

— Ади! відьма! не потопас, хоч звязана! Ану з мушкету її!

Хтось стрілив. Куля вдарила в воду коло нещасної жінки.

— Зле! чекай, я поцілю ліпше!

Стрілив другий опришок — і пішла жінка під воду.

— Господи! Господи! — зітхав старий Ярошенко і закрав очи руками.

— Мордуї зрадників! Вони нам обоз хотіли підпалити! Туркам видати! — кричить чернь, та тягне з собою ще з кількадесят людей, чоловіків, жінок і дітей.

І за хвилину посипали ся люди, мов камінь, із стіни в низ на землю в воду, а за ними кулі, котрими скажена товпа добивала тих, що добували ся з води.

(Дальше буде).

абсолютної більшости в палаті, хотяй в разі нових виборів рішучо здобуло би єї собі, не жадає піднесєня в адресі своїх всіх жадань, але годить ся на коаліційну адресу. Пос. Томашіц іменем хорватских послів заявив, що Хорвати хотять жити в добрій згагоді з Мадярами, але застерігають собі на випадок знаціоналізованя армії заведеня хорватської мови в хорватских полках. Під економічним зглядом Хорвати не є противні в засаді окремому цловому округови угорскому, однак теперішню хвилю уважають невідповідною. В виду сего Хорвати відкидають предложєну адресу. На сїм відрочено засіданє до нині.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залежностей та о приєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Георгія Великомуч.; римо-кат.: Іоана в Олію. — В неділю: руско-кат.: Сави; рим.-кат.: Доміцелі.

— **Кандидати дяківського стану,** які наміряють піддати ся іспитови кваліфікаційному, мають зголосити ся в тій цілі в канцелярії уряду парохіяльного св. ВМ. Юрія дня 11. мая (в четвер) о год. 3. по полудни. Хто хоче піддати ся іспитови, обовязаний внести перед повисшим речіщем своє поданє до ВПр. Митр. Консисторії заосмотрєне слідуєчими залучниками: 1) свідочтвом крєщеня, 2) свідочтвом шкільним і 3) свідочтвом моральности, виставлєним через доічний Уряд парохіяльний. — *Від гр.-кат. Уряду парохіяльного св. Юра.*

— **Читальня „Просвіти“ у Львові на городецькім передмістїю,** повідомляє сїм Вп. Членів, що спільне свьяченє відбудє ся в неділю дня 7. мая о годині 3. по полудни. — *Виділ.*

— **Читальня „Просвіти“ в середмістїю у Львові** (Ринок ч. 10) уряджує в неділю дня 7. мая с. р. спільне свьяченє для своїх членів. Просить ся о численне зібранє так членів як і дорогих гостей, що інтересують ся низшою братію.

— **Ще раз справа будови камяниці „Дністра“.** На вчерашнім засіданю ради м. Львова прийнято в другім читаню обміну ґрунту при ул. Рускій за такий сам шмат землі від ул. Підвале під будову камяниці „Дністра“. Радний др. Лісевич зголосив протест проти тої ухвали, під покрішкою, що камяниця заступить вид на Успенську церкву. Може би той п. радний в своїй великодушности поставив внесенє на перенесєнє електричного трамваю з ул. Рускої з огляду на Успенську церкву. Але сего годі надїяти ся як по нїм, так і по інших радних, бо неодєн з них рад би, аби не лише Успенської але жадної церкви у Львові не було.

— **З судієництва.** Повітовий судия-Каз. Родаковский перенесений з Городенки до Куликова, а судовий секретар Фелікс Оржельский в Рогатині став іменованій радником краевого суду і начальником повітового суду в Болшівцях.

— **З Бобрєччини** пишуть нам: Дня 2. с. м. явив ся в Водниках жандарм із Старого Села, Павло Навальний і списав собі всіх членів та мотної пожарної філії „Сокола“, кільком членам відобрав сокільські відзнаки, а прочим заборонив носити пожарничі перепаски на раменах. Вкінці заявив, що не вільно відбувати гімнастичних вправ, лише пожарні. На чий приказ робив те все п. Навальний, не знати, бо він не вилігтимував ся з того перед ніким. Що поведєне п. Н. було незаконне, злишно доказувати. „Сокіл“ в Водниках не дав своїм поведєнєм ніякої причини до напасти. Носити відзнаки можуть члєни кожного неполітичного товариства без нічого дозволу, а відбувати гімнастичні вправи можуть Соколи на основі статута затверженого ц. к. намісництвом, а як відбувати пожарні вправи без гімнастичних, сего п. Навальний видко не розуміє і тому не его, але кого иншого сїятає ся водничий „Сокіл“ о поясненє. В тій справі виготовляє ся жалоба на п. Навального і рекурс до вищих властей.

— **Кінний трамвай у Львові** вислав нині перед 7. годиною рано чудний віз на свій головний шлях дворець зелізниці—Цлова площа. Плятформи воза а навіть его дах заняла щільно трамваєва прислуга, убрана свьяточно в нові мундури. В середній воза так само глітво від трамваєвих мундурів, а звуки музики весело лунають під такт баских коній. Як довідемо ся, на нині припадає 25-літня річниця отворєня кінного трамваю і сю хвилю его заряд в сей спосіб звістити цілому містови. Як звісно, концєсія трамваю видана трієстенському товариству на 50 літ, отже ще другого чверть столітя мали би коні волочити по львівськїм бруку ліни-

ві трамваєві пудла. Однак на міській радї прийнято знов внесенє на переговори о закупню трамваю. Може сим разом добють торгу.

— **Огні.** В місточку Любачеві згоріло дня 3. с. м. 31 домів і кільканайцять інших будинків. — В Бруховичах коло Львова згоріли вчера два господарства.

— **Для Тов-а св. Петра** в місяці цвітні прислали (в коровах): пар. Білої о. Колянковский 4, пар. Пацикова о. Білецький 12, о. Дудрович в Таврова 8, о. Йос. Мельницький і С. Гавронський по 1, дек. підгаєцький о. Лотоцький від там. членів 18, крилошани митроп. Капігули 80, декан журавеньский о. Березовский від там. членів 19, відпоручник дек. скольского о. Качмарский від там. членів 25, пар. Золотник о. Сендецький 17, о. Левицький з Кряжівського 3, виділ повітовий в Жидачеві 50, пар. Мальчиць о. Обрізків 7, о. Дудрович в Таврова 36, о. Кинасевич з Підгорода 32-56, о. віцер. Паньківский і секретар Виділу кр. Лятошанський по 2, о. Мармаш з Вишенки 2, профєсори університету 12, о. ректор Жук, др. Мельницький, прал. Дольницький, капел. о. Ломницький і Іван Цецяла з Лісянич по 1, о. Патрило від учителів школи виділової в Тернополі 6, о. Білинкевич з Грибович 16. — Загалньї збори членів Тов-а відбудуть ся 14. червня с. р. о 10. год рано в духовній семінарії. Конкурс на зворотні безпроцентові запомоги розписано до кінця червня 1905, — *Виділ.*

— **На бурсу Руского Товариства педагогічного у Львові** ул. Вірменська 2. зложили в місяцю цвітні свої жертви отсі Добродії: Влов, пан Мош з Ременовта 2 К, Матковський з Заріча зібрав від: Матія Остапчука 0-80 К, Нестора Пшепюрского 0-20 К, Олексі Колянковского 0-20 К, Олександри Сумик 1 К, Гр. Ганкевича 0-20 К, разом 2-40 К, П. Василюшин з Сільца беньковского 10-К, Хомицький Павло з Бродків 1/2 копи яєць і плєсканку сира, пос. Юл. Романчук у Львові 40 К. — Всім добродіям складає щирю подяку і просить не забувати на бідну молодіж — *Комитет Бурси.*

Всячина.

— **Відчити для селян на Україні.** „Кієв. Отк.“ подають дописє з сквірського уїзда, в якій очивидєць описує, як відбував ся відчит для селян в одній з церковно-п. рохіяльних шкіл: „Школа — піше кореспондент — в якій мав бути „відчит“ — огидва. Була холодна і вельми вогака, всі стїни мокрі, на землі болєто. Одним словом була се радше темна кримінальна цюпа. Коло 1. години по полудни відознав ся звін і почали сходити ся селяни та сідали на лавках. Їх лиця задумані, а всі бесіди звертають ся головно коло нинішних питань — війна і т. д. Пришли старі, молоді і діти; женцян було мало. Замітний тип теперішнього молодого селянина. Одежию похожий на міщанина; деякі ходять навіть в кальошах. Видко більшу інтелігенцію. Відвага в думках і критичний погляд на окруженє.

Небавом появил ся місцевий хор учеників двокласової школи. Були се поверховно прилязані хлопці, що входили до середини, знимали шапку і сідали на своє місце в лавці. За ними війшли свьященник і учитель. Хор заспівав молитву — всі встали. Молитва покінчила ся і свьященник почав читати євангєліє на той день. Читав про уздоровлєнє Ісусом Христом безумного, з котрого прогнав бесє. По перчитаню свьященник оповів те саме своїми словами, але на жаль мало вияснив зміст прочитаного. За євангєлієм слідувало перчитанє статї з описом житя свьятого, якого память обходила того дня церква. Статя написана незрозумілою для слухачів мовою. Переспівано патріотичну пієню „Боже любі царя“. Потім почав читати учитель. Читав оповіданє про якогось там розбійника і кару, яка его вкінці постигла. Оповіданє було переплітанє частими науками і написанє якимсь дивоглядним, для Українців мало зрозумілим язиком. До того ще учитель читав лихò, очивидно не приготєвив ся наперед і часто путав ся в наголосї слів і не явжав на перелицанє. Дехто з селян, як видко було з лиця, старав ся уважати на відчит. Діти і дівчата розсіяно розглядали ся на всі сторони. Відчит наостаток скінчив ся, а свьященник почав говорити про справи в Манджурії. Наїєред відчитав з „Кормчої газети“ пісьмо з Далекого Сходу в справі розрухів в Росії, зредагованє в дусі „Гражданіна“ і „Моск. Ведом.“ (найобєкурніїших газет). Потім пояснив положєнє обох воюючих сторін в Манджурії, з означєнєм, що Росіянам знаменито веде ся. „Наша політика, казав, вже спокровіку така, що ми спершу цофаємо ся і затаємо ворога в нашї области, а потім соромно его побиваємо.“ Тут порівнав нинішню хвилю з 1812. роком, з Наполеоньским походом. Дальше широко розводив ся про злуку ескадр Рождєственського і Небогато-ва та про їх побіду над Япанцями. Наслїдком сего буде замкненє дозову живности з Япанією до Манджурії і конєць війни, дуже добрий конєць. По тім „інтереснім відчиті“, на якім положєнє селян заснула, свьященник візвав до складок на ранєних жовїрів і заїнтонував „Спаси Господи люди твоє“. — Такі „відчити“, як ді-

